

BK-5855

Seat No. _____

B. Ed. (Sem. - I) Examination

May/June - 2014

EDCE-III : Population Education

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- ૧ નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. પ્રત્યેક ૧૬ ઉત્તર આશરે ૩૦૦ શબ્દોમાં લખો.
- (૧) વસતિ શિક્ષણનો અર્થ, કાર્યક્ષેત્ર અને મહત્વની ચર્ચા કરો.
- (૨) જીવનની ગુણવત્તાના પરિપ્રેક્ષ્યમાં વસતિનો સામાજિક આર્થિક વિકાસ અને સ્વાસ્થ્ય સાથે સંબંધ સ્પષ્ટ કરો.
- (૩) વસતિ ઘનતાની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી વસતિ ગીચતાના કારણો આપો.
- ૨ નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. ૧૫ પ્રત્યેક ઉત્તર આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં લખો.
- (૧) વસતિ વિસ્ફોટની પર્યાવરણ પર થતી અસરો વિશે જણાવો.
- (૨) નાના કુટુંબના ફાયદાઓ જણાવો.
- (૩) સ્થળાંતર વસતિવૃદ્ધિ પર કેવી રીતે અસર કરે છે ?
- (૪) ભારતમાં મૃત્યુદર ઘટવાના કારણો આપો.
- (૫) ભારતમાં વસતિ શિક્ષણની જરૂરિયાત જણાવો.
- ૩ નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. ૧૫ પ્રત્યેક ઉત્તર આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં લખો.
- (૧) વસતિ શિક્ષણના હેતુઓ જણાવો.
- (૨) વસતિ વૃદ્ધિના કારણે શિક્ષણની વ્યવસ્થા પર થતી અસરો જણાવો.

- (૩) વસતિ વિકાસને પ્રજનન ક્ષમતા કેવી રીતે અસર કરે છે ?
- (૪) જન્મદરને અસરકર્તા પરિબલોની ચર્ચા કરો.
- (૫) પોષણ વિષયક સેવાઓ પર થતી વસતિ વૃદ્ધિની અસરો જણાવો.

૪ નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. ૧૫

પ્રત્યેક ઉત્તર આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં લખો.

- (૧) વસતિ વૃદ્ધિની વાયુ પ્રદુષણ પર થતી અસરો વિશે જણાવો.
- (૨) ગ્રીન હાઉસનો અર્થ આપી પર્યાવરણ પર થતી તેની અસરો જણાવો.
- (૩) વસતિ ગણતરીની અગત્ય જણાવો.
- (૪) વસતિ વૃદ્ધિ માટે શહેરીકરણ અને ઔદ્યોગિકરણ કેવી રીતે કારણભૂત બને છે ?
- (૫) વસતિ નિયંત્રણ માટે કન્યા કેળવણી જરૂરી છે. આ વિધાનના સમર્થનમાં તમારી દલીલો આપો.

૫ (અ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. ૬

- (૧) ગુજરાતી વિષય સાથે વસતિ શિક્ષણનો અનુબંધ સ્પષ્ટ કરો.
- (૨) વસતિ સભાનતા માટેના બે સૂત્રો જણાવો.
- (૩) વસતિ શિક્ષણની કોઈ એક વ્યાખ્યા લખો.

(બ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો. ૩

- (૧) મૃત્યુદર એટલે શું ?
- (૨) વિશ્વ વસતિ દિન ક્યારે ઉજવાય છે ?
- (૩) સાક્ષરતા એટલે શું ?

ENGLISH VERSION

- 1** Answer any two of the following questions. **16**
Each answer should be in about 300 words :
- (1) Discuss the meaning, area and importance of population education.
 - (2) Explain the relationship between population and socio-economic development and health in the context of quality of life.
 - (3) By giving the definition of population density give the causes of population density.
- 2** Answer any three of the following questions. **15**
Each answer should be in about 200 words :
- (1) Discuss the effect of population explosion on environment.
 - (2) Mention the merits of small family.
 - (3) How migration is affected on population growth?
 - (4) State the reasons of decreasing the death rate in India.
 - (5) Mention the need of population education in India.
- 3** Answer any three of the following questions. **15**
Each answer should be in about 200 words :
- (1) State the objectives of population education.
 - (2) Discuss the effect of population growth on educational system.
 - (3) How does fertility affect population ?
 - (4) Discuss the factors effecting rate of birth development.
 - (5) Mention the effect of population growth on nutrition services.

- 4 Answer any three of the following questions. 15
Each answer should be in about 200 words :
- (1) Explain the effects of population growth on air pollution.
 - (2) By giving the meaning of Green House mention the effect of Green House on environment.
 - (3) Explain the importance of census.
 - (4) How are urbanisation and industrialization cause for population growth ?
 - (5) Girls education is necessary to control population growth. Give your arguments in favour of this statement.
- 5 (a) Answer the following questions : 6
- (1) Explain the relation of Gujarati subject with population education.
 - (2) Give two maxims of population awareness.
 - (3) Write any one definition of population education.
- (b) Answer the following questions : 3
- (1) What is the rate of death ?
 - (2) When is the world population day celebrated ?
 - (3) What is literacy ?
-